

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 589/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K3-16C/32/2014 v období po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 581/2023-40 z 12. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. októbra 2024 a doplnenou 17. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. K3-16C/32/2014 po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. IV. ÚS 581/2023-40 z 12. decembra 2023 (ďalej len „skorší nález“). Zároveň žiada, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 11 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v súdnom spore vedenom mestským súdom (pôvodne Okresným súdom Košice-okolie) pod sp. zn. K3-16C/32/2014 o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a to

na základe žaloby doručenej okresnému súdu 23. januára 2014. O podanej žalobe nebolo do podania v poradí druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodnuté (ani neprávoplatne).

3. Sťažovateľ sa skôr podanou ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 8. septembra 2023 obrátil na ústavný súd, ktorý skorším nálezom konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov. Súčasne sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie 2 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia. Skorší nález nadobudol právoplatnosť 9. januára 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ podanie ústavnej sťažnosti odôvodňuje tým, že ani po vydaní a právoplatnosti skoršieho nálezu v jeho veci nedošlo zo strany mestského súdu k náprave a ku krokom, ktoré by smerovali k vydaniu rozhodnutia.

5. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, sťažovateľ pripúšťa, že konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sú častokrát skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročnejšie na dokazovanie (aj vzhľadom na znalecké dokazovanie), pretože treba nielen zistiť okruh vecí patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva, ale aj ich hodnotu ku dňu zániku, pričom je potrebné zohľadniť aj množstvo ďalších skutočností vyplývajúcich z komplexnosti vyporiadania tohto majetkového spoločenstva.

6. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, neexistujú žiadne také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu. Neprimeraná dĺžka namietaného konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľa a ani protistrany, ktorá je v konaní aktívnou stranou sporu.

7. Postup mestského súdu po vydaní skoršieho nálezu sa podľa sťažovateľa vyznačuje neefektívnou a nesústredenou činnosťou, ktorou naďalej dochádza k porušovaniu ním označených práv. Mestský súd nariadil na ostatnom pojednávaní konanom 24. júla 2024 ďalšie pojednávanie na 9. október 2024 o 13.00 h s tým, že právny zástupca sťažovateľa požiadal zákonnú sudkyňu, aby pojednávania nariad'ovala na poobednejšie hodiny, a to z dôvodu dochádzania z Bratislavy do Košíc. Následne bolo 19. septembra 2024 právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené upovedomenie o preročení pojednávania na 16. október 2024 na 9.00 h. Z dôvodu dochádzania požiadal právny zástupca 3. októbra 2024 len o zmenu času nariadeného pojednávania na 13.00 h, čomu nebolo zo strany súdu vyhovené (oznámením doručeným právnomu zástupcovi sťažovateľa 9. októbra 2024). Napriek nevyhoveniu tejto požiadavke sa sťažovateľ a aj jeho právny zástupca dostavili na nariadené pojednávanie. Po 50-minútovom čakaní na zákonnú sudkyňu pred dverami pojednávacej miestnosti im bolo vyšším súdnym úradníkom oznámené, že pojednávanie bolo zrušené bez toho, aby boli o tejto skutočnosti upovedomení. Uvedené konanie vytvára podľa názoru sťažovateľa ďalšie prieťahy v konaní trvajúcim 10 rokov a takmer 10 mesiacov. Navyše sťažovateľ považuje takéto konanie za neslušné a neúctivé vo vzťahu k jeho právnomu zástupcovi, ktorýcestoval od tretej rána z Bratislavy na súdne pojednávanie do Košíc. Zákonná sudkyňa následne ešte v daný deň doručila právnomu zástupcovi sťažovateľa predvolanie na pojednávanie

na 4. december 2024 o 10.00 h, čím je podľa názoru sťažovateľa zrejme, že sa namietané konanie a jeho právna neistota budú naďalej predlžovať.

8. Predmetný spor má pre sťažovateľa význam ekonomický, ako aj satisfakčný a pre zdĺhavosť neefektívneho a nesústredeného vedenia namietaného konania mestským súdom sa tento nepriaznivý dopad na sťažovateľa a jeho vieru v súdny systém a spravodlivosť ešte viac negatívne prehlbuje. Namietané konanie má značný dopad aj na psychický stav sťažovateľa, keďže aj po viac ako desiatich rokoch od začatia konania žije sťažovateľ v právnej neistote.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Predmetom preskúmania v konaní o ústavnej sťažnosti je opakované tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho označených práv postupom mestského súdu v namietanom konaní. Sťažovateľ sa na ústavný súd opätovne obrátil po 9 mesiacoch od právoplatnosti skoršieho nálezu.

10. Medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov (napr. II. ÚS 55/98, IV. ÚS 105/07, I. ÚS 280/08, II. ÚS 186/2010), a preto aj vzhľadom na fakt, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv sťažovateľa posudzovať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

11. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

12. Pre posúdenie ústavnej sťažnosti je rozhodujúci vývoj napadnutého konania po právoplatnosti skoršieho nálezu, teda po 9. januári 2024. Zo spisu mestského súdu, ktorý si ústavný súd zapožičal, vyplýva, že mestský súd určil 1. februára 2024 termín pojednávania na 7. marec 2024. Deň pred pojednávaním, t. j. 6. marca 2024, v poobedných hodinách právny zástupca sťažovateľa doručoval elektronicky mestskému súdu zhrňujúce vecné vyjadrenie do konania s odôvodnením, že síce prevzal právne zastúpenie sťažovateľa už 4. septembra 2023, avšak až 4. marca 2024 mu bola doručená spisová dokumentácia k namietanému konaniu.

Z pojednávania konaného 7. marca 2024 sa ospravedlnila žalobkyňa pre práceneschopnosť, súhlasila však s tým, aby súd pojednával bez jej prítomnosti. Po oznámení právneho zástupcu sťažovateľa o doručení zhrňujúceho vyjadrenia zákonná sudkyňa konštatovala, že mestský súd týmto vyjadrením nedisponuje, a to ani po rannej kontrole v registri počítačov. Vychádzajúc z uvedeného, mestský súd odročil pojednávanie na 29. máj 2024 a uložil sťažovateľovi doručiť

komplexné vyjadrenie súdu a právnej zástupkyňi žalobkyne, ktorej recipročne uložil povinnosť zaslať k nemu stanovisko a zaslať ho aj protistrane.

V oznámení z 13. marca 2024 právny zástupca sťažovateľa uviedol, že nevidí dôvod, aby vyjadrenie, ktoré mestskému súdu už raz doručil, doručoval opakovane. Zároveň vyjadril nesúhlas s postupom mestského súdu, ktorý odročil pojednávanie na návrh právneho zástupcu žalobkyne, pričom on na prejednaní veci na pojednávaní trval.

Právna zástupkyňa žalobkyne oznámila 17. mája 2024 mestskému súdu, že žalobkyňi vypovedala plnú moc. Žalobkyňa preto 28. mája 2024 požiadala o ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávaní a o jeho odročenie, odôvodňujúc uvedené aj svoju práceneschopnosťou. Mestský súd uvedené obratom oznámil právnenmu zástupcovi sťažovateľa a určil nový termín pojednávania na 24. júl 2024. Dňa 11. júla 2024 požiadal právny zástupca sťažovateľa mestský súd o doručenie všetkých podaní protistrany doručených súdu v roku 2023, na čo mestský súd oznámil, že sa nachádzajú v elektronickom spise, o prístup ktorého môže požiadať. Zároveň podotkol, že plnomocenstvo prevzal 5. septembra 2023 a odvtedy mal dostatok času na oboznámenie sa s celým spisovým materiálom.

Na pojednávaní konanom 24. júla 2024 nebola žalobkyňa opätovne prítomná, právny zástupca sťažovateľa predniesol ďalšie listinné dôkazné materiály (napr. čestné prehlásenie matky sťažovateľa z 28. mája 2024) s tým, že ich dodatočne predloží súdu aj protistrane, a preto súd pojednávanie odročil na 9. október 2024. Žalobkyňa mala byť predvolaná pod hrozbou uloženia pokuty a sťažovateľovi bola uložená povinnosť predložiť všetky listinné dôkazy uvedené na pojednávaní. Tieto boli súdu doručené 2. augusta 2024 a následne boli zaslané protistrane na vyjadrenie.

Upovedomením z 19. septembra 2024 mestský súd pojednávanie nariadené na 9. október 2024 preručil na 16. október 2024 o 9.00 h. Podaním z 3. októbra 2024 právny zástupca sťažovateľa požiadal o určenie neskoršej hodiny pojednávania z dôvodu kolízie iného pojednávania na Okresnom súde Stará Ľubovňa o 8.30 h, čomu súd nevyhovel, keďže v ten deň mal nariadený termín iného pojednávania na 13.30 h. Následne nariadené pojednávanie odročil a určil nový termín pojednávania na 4. december 2024 s tým, že právny zástupca sťažovateľa bude opätovne predvolaný a o doručenie predvolania žalobkyňi bude požiadaná polícia.

Podaním z 22. októbra 2024 požiadal právny zástupca sťažovateľa mestský súd o vydanie úradného záznamu o tom, že nebol informovaný mestským súdom o zrušení pojednávania majúceho sa konať 16. októbra 2024, na ktoré sa zbytočne dostavil (aj so sťažovateľom). V tejto súvislosti mu vznikli náklady, ktorých náhradu si bude uplatňovať po právoplatnom skončení veci.

13. Ústavný súd posúdil postup mestského súdu v období po právoplatnosti skoršieho nálezu v celej jeho šírke a zaoberal sa jednotlivými zložkami práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Po právnej stránke ide o konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré spadá pod štandardnú agendu súdov prvej inštancie. Aj sám sťažovateľ však v ústavnej sťažnosti pripúšťa, že tieto konania bývajú skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročnejšie na dokazovanie. Po preštudovaní súdneho spisu, predovšetkým ostatnej zápisnice z pojednávania z 24. júla 2024 možno pripustiť, že v danej veci ide o vyššiu mieru skutkovej náročnosti. V otázke, čo spadá do masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov, právny

zástupca sťažovateľa deklaroval nehnuteľnosti, a to rodinný dom a pozemky, naopak, negoval 50 % podiel v obchodnej spoločnosti. Náročnosť veci vyplýva aj zo samotných návrhov strán sporu, ktoré sa priebežne dopĺňajú a z ktorých vyplýva, že rozhodné skutočnosti nie sú stranami sporu stále ustálené. Uvedené umocňuje aj skutočnosť, že v septembri 2023 došlo k zmene právneho zástupcu sťažovateľa a aktuálne bola vypovedaná plná moc aj žalobkyni jej doterajšou právnou zástupkyňou.

14. Druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v namietanom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Ani tu nie je možné nebrať do úvahy už spomínanú zmenu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým spojený prechod agendy (spisu), ktorý, ako nový právny zástupca na pojednávaní 7. marca 2024 uviedol, trval pol roka. Uvedené malo dopad na to, že komplexné vyjadrenie zo strany sťažovateľa malo byť mestskému súdu doručené až deň pred pojednávaním určeným na 7. marec 2024.

15. Pokiaľ ide o postup mestského súdu po právoplatnosti skoršieho nálezu, mestský súd konal v zásade plynulo. Ústavný súd nezistil v jeho postupe neprimerane dlhé časové obdobia bez úkonov súdu, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné či neodôvodnené prietahy. Na dôvažok z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). Ústavný súd tiež akcentuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020). Je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že od skoršieho nálezu boli zo strany sťažovateľa predložené ďalšie písomné dôkazy, čo predpokladá poskytnutie dostatočného časového rámca na ich preštudovanie vo veci konajúcemu sudcovi, ako aj protistrane. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa zrušeného pojednávania majúceho sa konať 16. októbra 2024 (bod 7 tohto rozhodnutia), posúdenie sťažovateľom deklarovaného postupu vo veci konajúcej sudkyne bude, ako sám uvádza (v žiadosti nachádzajúcej sa v súdnom spise), žiadať kompenzovať.

16. Zohľadniac zistené skutočnosti a všetky okolnosti prípadu (charakter konania, nevynímajúc význam konania pre sťažovateľa, a samotné správanie sťažovateľa), aj pri prísnejšom nazeraní na postup mestského súdu v namietanom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu dospel ústavný súd k záveru, že v namietanom konaní nedošlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že pri posudzovaní veci prihliadol na celkovú dobu konania (vrátane obdobia pred skorším nálezom). Pre mestský súd však stále platí príkaz ústavného súdu stanovený skorším nálezom, aby konal v namietanom konaní bez zbytočných prietahov. Tiež pripomína, že v minulosti v iných veciach iných sťažovateľov už uviedol, že zmyslom ústavnoprávnej ochrany v obdobných prípadoch, v ktorých už bolo deklarované porušenie referenčných noriem vo vzťahu k včasnosti ochrany jednotlivca a bol nariadený príkaz konať,

v zásade nie je produkovať ďalšie nálezy. Nové konanie pred ústavným súdom podľa referenčných noriem musí zohľadňovať už poskytnutú ochranu skorším nálezom a koncentrovať posúdenie intenzity zásahu do práv sťažovateľa na obdobie po takomto náleze (III. ÚS 54/2022, II. ÚS 191/2022). Odmietnutie aktuálne podanej ústavnej sťažnosti v tomto kontexte neznamená, že podľa okolností ďalšieho priebehu konania je už opätovné vyslovenie porušenia relevantných práv vylúčené.

18. V nadväznosti na sťažovateľom tvrdené porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru priedňavým konaním mestského súdu ústavný súd konštatuje, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť konania (kam smeruje argumentácia sťažovateľa) obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedňav podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie veci bez zbytočných priedňav nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

19. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nie je možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, a teda ani o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho je aj v tejto časti ústavná sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

20. V súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že o ich prípadnom porušení by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom mestského súdu a porušením základných práv sťažovateľa upravených v čl. 46 ods. 1 ani čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzala do úvahy ani príčinná súvislosť s namietaným porušením označených základných práv sťažovateľa, preto ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu